

ת"פ 18959/01/20 - פרקליטות מחוז מרכז - פלילי נגד הייתם חאג' יחיא

בית משפט השלום ברחובות

ת"פ 18959-01-20 פרקליטות מחוז מרכז - פלילי נ'
חאג' יחיא

כבוד השופט זהר דיבון סגל
בפני
המאשימה
פרקליטות מחוז מרכז - פלילי
בעניין:
על ידי עו"ד שחר לדובסקי

נגד

הנאשם
הייתם חאג' יחיא
ע"י עו"ד עלא תילוואי

גזר דין

1. הנאשם הודה בהתאם להסדר טיעון דיוני בכתב אישום בגדרו שני אישומים והורשע בביצוע שתי עבירות של גניבה בידי מורשה לפי סעיפים 383(א)(2) + 393(2) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין) ובשתי עבירות של שימוש במסמך מזויף בנסיבות מחמירות לפי סעיף 420 בנסיבות סעיף 418 סייפא לחוק העונשין.

2. הסדר הטיעון הדיוני לא כלל הסכמה לעניין העונש. כחלק מהסדר הטיעון הוסכם כי שירות המבחן יגיש תסקיר בעניינו אשר ייבחן את נסיבות ביצוע העבירה, נסיבותיו האישיות של הנאשם ויעביר את המלצותיו לבית המשפט. ולבקשת ההגנה התבקש שירות המבחן להתייחס גם לשאלת ההרשעה. המאשימה הצהירה כי תעמוד על הרשעתו של הנאשם ותבקש להשית עליו מאסר מותנה ושל"צ, בעוד ההגנה חופשית בטיעונה גם לעניין ביטול ההרשעה. כן הוסכם על פיצוי המתלוננת באישום הראשון בסך 35,000 ₪ שהופקד בנאמנות עוד טרם הצגת ההסדר וזה הועבר למתלוננת בהתאם להחלטה מיום 25.10.20.

3. עתה מונחים בפני בית המשפט ארבעה תסקירים (13.05.21, 13.9.2021, 16.1.2022, 27.4.2022). אלו מגוללים את הרקע האישי המשפחתי של הנאשם, היסטוריה עבריינית והתייחסותו של הנאשם לנסיבות ביצוען של העבירות, התייחסות לגורמי סיכון וסיכון וכן התייחסות לתהליך הטיפול בו השתלב הנאשם בתחום המרמה. בסופו של תהליך אבחון וטיפול המליץ שירות המבחן להימנע מהרשעת הנאשם ולהסתפק בענישה חינוכית בדמות צו מבחן של"צ ופיצוי.

עובדות כתב האישום

אישום ראשון

4. עובר ליום 27.05.12, פנתה המתלוננת לעוה"ד קרן דביר (להלן: עוה"ד קרן), אשר עבדה עם הנאשם, בבקשה לייצוג משפטי. בהמשך לפנייה, נפגשו הצדדים לדון בייצוג המשפטי המבוקש. המתלוננת חתמה על הסכם עם

עמוד 1

עו"ד קרן והנאשם לפיו יגיש הנאשם תביעה בשם בנה של המתלוננת (להלן: ההסכם). המתלוננת העבירה לנאשם סכום של 75,000 ₪ (להלן: הסכום) לצורך כיסוי אגרות בית משפט והוצאות משפט וזאת באמצעות העברה בנקאית לחשבונו האישי של הנאשם בבנק. הנאשם הנפיק למתלוננת חשבונית.

5. ביום 14.06.12 שלח הנאשם למתלוננת כתב תביעה לאישורה והיא ביצעה תיקונים על גבי כתב התביעה וכן ביקשה מהנאשם אישור בדבר השימוש בסכומי הכסף. במועד שאינו ידוע במדויק למאשימה, הציג הנאשם למתלוננת ביודעין מסמכים מזויפים, אותם קיבל מאדם אחר לבקשתו, הכוללים מסמך הנחזה להיות קבלה מבית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו (להלן: הקבלה המזויפת) ומסמך הנחזה להיות אישור פתיחת תיק בבית המשפט המחוזי (להלן: אישור מזויף).

6. כשבועיים עובר ליום 6.4.2014 נפגש הנאשם עם המתלוננת ובעלה. במהלך הפגישה הציג הנאשם את הקבלה המזויפת ואמר כי ישלח חשבונית על ייתרת הסכום. לאחר מכן התעורר חשדה של המתלוננת באשר להתנהלות הנאשם, ומפנייה לבית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו התוודע כי מספר התיק מושא הקבלה אינו מתייחס להליך שבענינם וכי הקבלה לא הונפקה ע"י בית המשפט.

5. בנסיבות אלו, ולאחר פניית המתלוננת לעו"ד קרן פנה הנאשם למתלוננת, התנצל והתחייב להשיב לה את הכספים בתוך 10 ימים. הנאשם השיב למתלוננת במספר מועדים סכום של 40,000 ₪. כן מסר הנאשם בידיה של המתלוננת 2 המחאות שלא כובדו.

אישום שני:

6. במועד שאינו ידוע למאשימה פנה מר סאמר מצרוה (להלן: המתלון) לנאשם בבקשה לייצוג משפטי והצדדים חתמו על הסכם לפיו ייצג הנאשם את המתלון בהליכים המשפטיים. המתלון העביר לנאשם סכום של 1,800 ₪ במזומן לצורך תשלום אגרה עבור פתיחת תיק בעניינו.

7. במועד מאוחר קיבל המתלון מכתב מלשכת ההוצאה לפועל המתריע על כוונה לעקל את משכורתו של המתלון וכן את משכורותיהם של אביו ואחיו של המתלון אשר שימשו כערביו (להלן: המכתב). כלל המשכורות הופקדו בחשבונות בנק הפועלים. בעקבות המכתב שכר המתלון שירותיו של הנאשם אף לצורך ייצוגם של אביו ואחיו. לבקשת הנאשם הועבר לו סך של 30,000 ₪ לצורך טיפול בתיק והנאשם מסר למתלון קבלה עבור הכספים.

8. בהמשך פנה המתלון לנאשם וביקש לברר האם נעשה שימוש בכספיים כפי שסוכם. בתגובה הציג הנאשם למתלון מסמכים מזויפים, אותם קיבל מאחר לבקשתו, הכוללים אישור על הפקדת הכספים לידי משרד עו"ד המייצג את בנק הפועלים בהליך העיקול (להלן: הטופס המזויף) ובקשה ללשכת ההוצאה לפועל הנחזית להיות חתונה על ידי עו"ד המייצג את הבנק במסגרתה מבוקש להורות על ביטוח כל ההליכים נגד המתלון וערביו ועל סגירת התיק (להלן: הבקשה). הנאשם הסביר למתלון כי משמעות הבקשה המזויפת היא שהוקפאו ההליכים בעניין חובו לבנק.

9. לאחר שאחיו של המתלון המשיך לקבל הודעות על עיקול משכורתו, פנו הוא והמתלון לעו"ד המייצג את הבנק ונמסר להם כי תיק ההוצאה לפועל לא נסגר ולא נתקבלו כספים מטעמו וההליכים המשפטיים כנגדם עומדים כנם. בנסיבות אלו, לאחר פניית המתלון לנאשם, הושבו לו במספר תשלומים כ-40,000 ₪.

תסקירים מטעם שירות המבחן

תסקיר שירות המבחן מיום 13.05.21 (להלן: התסקיר הראשון)

10. מהתסקיר עולה כי הנאשם, בן 49, אב לשלושה ילדים, עובד כעורך דין פלילי. נמסר כי הנאשם תאר את משמעות עבודתו כעו"ד כמקור פרנסה ומקור לדימויו העצמי החיובי. לדבריו, העבירות שבהן הורשע חריגות להתנהלות וקשורות להסתכסכותו בשנת 2006 עם גורמים עברייניים בעקבות חוזה שערך בין שני צדדים. הנאשם מסר לשירות למבחן כי הלווה לא עמד בתשלום בהתאם לחוזה שערך כאמור והצד שכנגד דרש מהנאשם כי ייקח על עצמו את תשלומי החוב. כן מסר הנאשם כי במשך תקופה חווה איומים ואף נורה ברגלו. היורה נידון למאסר בפועל ולאחר שחרורו חודשו האיומים עליו תוך שיבוש חייו וחיי משפחתו, עד להפסקתם בשנת 2013. הנאשם שיתף את שירות המבחן כי פנה ל"שוק האפור" ומצבו הכלכלי החמיר וחובותיו עמדו על סך של כ-700,000 ₪. בשנת 2015 פנה לעזרת משפחתו וחבריו וכיסה את מלוא החוב ל"שוק האפור" וכי חובותיו אל מול הבנקים והמוסדות התנהלו במסגרת הליך פשיטת רגל שהגיע לסיומו בשנת 2019. הנאשם ביטא הבנה להתנהגותו החמורה ומסר כי חש בושה וכי היה נתון במצוקה כלכלית.

11. שירות המבחן התרשם כי הנאשם בעל יכולות וכישורים, נוטל אחריות חלקית על ביצוען של העבירות ומתקשה לראות את חלקיו הבעייתיים ונטייתו להסתירה ומרמה, ונטה בעיקר לראות את הגורמים החיצוניים והמשבר בו היה מצוי כאחראים להתנהלותו הפסולה ומקור הבושה נובע מעצם תפקידו כעו"ד ולנוכח האפשרות לאובדן רישיונו. כמו כן, לא הובהרה הנסיגה הפתאומית מהסכסוך אליו נקלע נאשם. משביטא הנאשם רצון להשתלב בקבוצה טיפולית בתחום המרמה נתבקשה ונתקבלה דחייה בעניינו של הנאשם.

תסקיר שירות המבחן מיום 13.09.21 (להלן: התסקיר השני)

12. שירות המבחן עדכן כי בתקופת הדחייה הנאשם השתלב בקבוצת טיפולים בתחום המרמה בשירות למבחן, הגיע לארבעה מפגשים מתוך חמישה ושיתף פעולה באופן מלא עם הטיפול. השירות למבחן התרשם כי הנאשם מתמקם בקבוצה הטיפולית כראוי, על אף חששו בשל היותו עו"ד, וכי החל להביא עצמו להתבונן על השלכות העבירות שביצע. שירות המבחן ציין כי בידו להריך את יכולתו של הנאשם לקדם עצמו ולבחון באופן ביקורתי דפוסיו וקשריו ועל כן התבקשה דחייה לצורך העמקה בטיפול.

תסקיר שירות המבחן מיום 16.01.22 (להלן: התסקיר השלישי)

13. שירות המבחן עדכן כי בתקופת הדחייה הנוספת הנאשם המשיך השתתפותו בקבוצה הטיפולית, שיתף פעולה באופן מלא והתמיד בהגעה למפגשים. עם זאת, שירות המבחן התרשם כי הנאשם פועל ממקום שכלתני, מתקשה בשיח רגשי, ממעט להביא עצמו וקשייו לקבוצה ולבחון בדרך זו את דפוסיו. לאחר התערבות ושיקוף התנהלות הנאשם בפניו, החל הנאשם להביא עצמו וקורותיו מול הקבוצה ולשתף האחרים אודות ביצוע העבירות. אך ניכר כי הנאשם מאופיין בצרכי נראות והערכה מסביבתו, מתקשה להראות חלקיו הפגיעים וכי נדרשת עוד דרך טיפולית ארוכה לצורך התבוננות על דפוסיו בתחום המרמה.

14. הנאשם שיתף את שירות המבחן אודות הטלטלה שחווה עם קבלת החלטת ועדת האתיקה הארצית של לשכת עורכי הדין בעניינו מיום 21.12.21, לפיה הוחלט להשהות אותו זמנית מתפקידו כעורך דין עד למתן גזר הדין. הנאשם מסר כי ערער על החלטה זו אולם ערעורו נדחה. שירות המבחן התרשם כי הנאשם מצוי בתקופה מורכבת וקשה עבורו וכי ישנה חשיבות להמשך ליווי במסגרת הקבוצתית כמו גם להמשיך ולקדמו להתבוננות אודות דפוסיו שעמדו בבסיס

ביצוע העבירות.

תסקיר שירות המבחן מיום 27.04.22 (להלן: התסקיר הרביעי)

15. שירות המבחן עדכן כי בתקופת הדחייה הנאשם המשיך השתתפותו בקבוצה. נמסר כי הנאשם החל לשתף באירועים שונים מחייו, תפוסת התפקיד שלו במשפחה, ציפיות המשפחה ממנו, תחושת הבושה וקשייו לפנות לעזרה. נמסר כי הנאשם החל לבטא עצמו בפתיחות, שיתף על בחירתו לפעול במרמה כדרך להתמודד עם קשייו דאז וכי החל להתבונן אודות דפוסי אישיותו שאפשרו ביצוע העבירות.

16. שירות המבחן שב ובחן את התייחסותו של הנאשם לעבירות בהן הורשע והתרשם מההתקדמות שחלה ביכולתו לקחת אחריות על ביצועו. בעת הזו היה מסוגל הנאשם להתייחס לבחירותיו לעשות שימוש בכספים וזאת באופן מודע כי הפקדת הכספים לחשבונות היא בעייתית. תיאר כי היה מונע מרצון ל"להרוויח זמן" עד שיתאפשר לו להחזיר את הכסף. בשונה מן העבר התייחס לבחירה להשיג את הכספים בדרך המהירה וקלה וכן פעולות זיוף הכספים והפרת האמון. באשר לאישום השני - לקח אחריות שנטל את הכספים אך טען כי אינו זוכר כי זייף מסמך ובחר להודות על מנת לקדם את ההליך המשפטי שמעורר קושי רב.

17. שירות המבחן התרשם מהתקדמות ההליך. ובשונה מן העבר שבו היה עסוק במציאת צידוקים רציונליים שונים לאופן התנהלותו המרמית, חל שינוי ביכולתו להכיר בבחירותיו ולהתייחס לכך שפעל תוך תכנון מוקדם. כיום מבין כי עמדו לרשותו דרכים נוספות, חוקיות להסדרת מצבו הכלכלי וניכר כי כיום קיימת הבנה רבה יותר של חומרת מעשיו ולאופן בו פגע בלקוחותיו.

18. כן נמסר כי בתקופת הדחייה הנאשם הפסיק עבודתו כעורך דין בהתאם להשהייתו נוכח הליך זה. ולהתרשמות שירות המבחן צעד זה המחיש לנאשם ביתר שאת, חומרת מעשיו המחירים אותם משלם ואפשרות אובדן יכולתו לעסוק במקצועו ולפרנס משפחתו.

19. בסופו של תהליך אבחון וטיפול המליץ שירות המבחן לבטל את הרשעתו בדין ולחזק את כוחותיו התפקודיים של הנאשם. לצד צו מבחן, של"צ בהיקף נרחב שיהא בו כעונש קונקרטי וחינוכי ולאפשר לו כפרה ופיצוי על הנזק שהסב.

טיעוני הצדדים לעונש:

20. המאשימה בטיעוניה עמדה על כך שהסדר הטיעון שהוצג מקל באופן יחסי עם הנאשם והסבירה כי לקחה בין שיקוליה את העובדה שמדובר בעבירות ישנות, רוב הכספים הוחזרו עוד בטרם הגשת כתב האישום והנאשם נעדר עבר פלילי. באשר לחלוף הזמן מיום ביצוע העבירה ועד למועד הגשת כתב האישום הסביר בפעולות החקירה שבוצעו בזהירות משום היותו של הנאשם עורך דין וקבלת אישורים מתאימים, הליכי השימוע שהתעכבו לבקשת הנאשם והצורך להעביר את הדיון לבית המשפט ברחובות, מחמת מניעות.

21. המאשימה עמדה על הותרת ההרשעה על כנה. לטעמה, חומרת העבירות בהן הורשע הנאשם אינה מאפשרת הימנעות מהרשעה ואת ההחלטה הסופית באשר לגורל רישיון עריכת הדין יש להשאיר לגורמים המתאימים בלשכת עורכי הדין. המאשימה תמכה עמדתה זו תמכה בפסיקה (רע"פ 462/18 מדינת ישראל נ' מרדכי יוסף (21.5.2018); רע"פ 923/19 פלונית נ' מדינת ישראל (2.4.2019)).

22. ב"כ הנאשם טען כל שאפשר היה לטעון לטובתו של הנאשם. בעשותו כן, הוא לא חלק על הפגיעה בערכים המוגנים ולא ביקש להפחית או לצמצם מחומרת מעשיו של הנאשם. אלא הסביר את הרקע לביצוען של העבירות כאשר הנאשם נקלע לסכסוך עם עבריינים אותם ייצג אשר הסלים עד כדי ירי לעברו שגרם לו לנכות צמיתה, בעקבות הליך משפטי שהתנהל נגד היורה הנאשם אולם ונסחט (נ/2-3). ובהמשך נקלע למצוקה כלכלית וחובות לשוק האפור. לטעמו יש לתת משקל רב לעובדה כי חלק מהכספים שנלקחו ללא רשות הושבו למתלוננים עוד טרם הגשת כתב האישום ובאשר ליתרה, הרי זו הופקדה בנאמנות טרם הגשת כתב האישום.

23. בא כוח הנאשם הדגיש את פרק הזמן שחלף ממועד ביצוע העבירות (כ-10 שנים) שיש בו להקהות את שיקולי הענישה. בין השאר הפנה להימשכות החקירה, פער בזמנים בין מועד קליטת התיק בפרקליטות בשנת 2017 עד למועד הגשת כתב האישום בשנת 2020. בעניין זה הפנה להנחיית היועץ המשפטי לממשלה וכן לפסיקה ממנה אפשר לטעמו ללמוד כי שיקול זה הטה את הכף לעבר הימנעות מהרשעה וכן לפסיקה.

24. עוד פירט בא כוח הנאשם את נסיבותיו האישיות של הנאשם, בן 50, נשוי ואב לשלושה, רעייתו סגנית מנהלת תיכון בטייבה, בתו הבכורה סטודנטית לרפואת שיניים, בתו האמצעית עתידה להתחיל לימודים אקדמיים ובנו הצעיר תלמיד תיכון. ההליך המשפטי היווה טלטלה בחייו של הנאשם אשר חושש מתוצאותיו וההליך הטיפולי שעבר הנאשם במסגרת שירות המבחן.

25. בא כוח הנאשם הדגיש פעמים רבות כי הרשעה תעמיד את הנאשם בסיכון ממשי של השעייתו כחבר מלשכת עורכי הדין והפגיעה בנאשם תהיה אנושה. בהקשר לכך טען כי הפרקליטות דיווחה באיחור ללשכת עורכי הדין אודות ביצוע העבירה דבר שפגע בזכויותיו של הנאשם. כאשר בפועל בית הדין המשמעתי של לשכת עורכי הדין נדרש לעניינו בבד"מ 54/21 ביום 21.11.2021, דחה את טענותיו של הנאשם ומצא להשעותו מלעסוק כעורך דין באופן זמני ועד לקבלת החלטת בית המשפט בתיק הפלילי (נ/1).

26. מהטעמים המפורטים מעלה ראוי, כך לדברי בא כוחו הנאשם להימנע מהרשעתו של הנאשם בדין ולהטיל עליו צו מבחן ושירות לטובת הציבור.

27. הנאשם בדברו האחרון מסר כי "אני רוצה לומר שהמעמד הזה ממש ממש לא קל לי, עברתי תקופה מאוד קשה, אני לא אחזור על הדברים שאמר עורך הדין שלי, תקופה הכי קשה בחיים שלי, זה ריסק אותי גם כלכלית וגם את המשפחה, היה לי קשה גם מהמקום ההתחלתי שלי גם לבקש עזרה ... בסופו של דבר עשיתי מעשה שהוא מאוד לא בסדר, אני מודע לדבר הזה ומאז המשכתי לעבוד, עליתי על הדרך, כשהוגש נגדי הליך יזום של נושים לפשיטת רגל גם שם סגרתי את כל החובות ... התיק הזה היום שהגיע לכדי כתב אישום הגיע בתקופה שכבר התחלתי לחזור לחיים, לשקם את המשפחה, לשקם את העניין הכלכלי ופתאום גם מגיע העניין של ההשעיה הזמנית שבכלל היום אני נמצא במצב הכי קשה שבעולם. אני גם לא מבין את הפרקליטות שבאה ואומרת שאין כאן פגיעה קונקרטיה כשאני באמת בבעיה מאוד רצינית מבחינת תעסוקה. אני 25 שנה עורך דין, אפשר לראות שהעבירות בוצעו בתקופה מסוימת קשה, אני לא מאחל לאף אחד, זה לא תירוץ כמובן ואני מבין את זה, אבל אני לא מאחל לאף אחד לעבור תקופה כזאת, ירו לי על הבית, ירו לי על הרגל, ירו לי על רכבים, היה מטען חבלה שהתפוצץ, כל התלונות שבית המשפט רואה זה לא תלונה שאני הגשתי אלא תלונה שהמטרה באה בעקבות האירועים. זה פגע בכלכלה ובמשפחה. היום אני במקום אחר".

דיון והכרעה - שאלת אי ההרשעה

28. אקדים תוצאה להנמקה ואומר כי לאחר ששמעתי את טיעוני הצדדים ועיינתי בתסקירי המבחן ובמסמכים שהוגשו ובפסיקה הרבה שהגישו הצדדים, לא שוכנעתי כי עניינו של הנאשם נופל בגדרם של אותם חריגים שבחריגים המצדיקים הימנעות מהרשעה. וזאת למרות שברור לכל כי הרשעה בדין עלולה לפגוע לא רק בשמו הטוב של הנאשם, אלא שישנה סכנה ממשית לפגיעה בתעסוקתו, בהתאם להוראות חוק לשכת עורכי הדין. אנמק טעמיי.

29. ככלל, נאשם שאשמתו הוכחה יורשע בדין, למעט מקרים חריגים שבחריגים בהם נמצא יחס שאינו סביר בין חומרת העבירה לבין הנזק הצפוי לנאשם מן ההרשעה. הרציונל העומד מאחורי כלל זה הוא הצורך להעביר מסר של הרתעת היחיד והרבים, לשקף את הפסול שבמעשה העבירה בעיני החברה ולאפשר הטלת ענישה ראויה. עם זאת ברי כי הענישה לעולם אינדיבידואלית ועל בית המשפט לבחון את נסיבות המקרה לגופו כמו גם את נסיבותיו האישיות של כל נאשם הנקרא לתת את הדין בפניו.

30. ההלכה בשאלת ההימנעות מהרשעה נקבעה בע"פ 2083/96 כתב נ' מדינת ישראל, פ"ד נב(3) 337 (להלן: עניין כתב), כאשר החלטה לסיים את ההליך ללא הרשעה מותנית בהתקיימותם של שני תנאים מצטברים: הראשון - סוג העבירה בנסיבותיה מאפשר ביטול ההרשעה מבלי לפגוע באופן מהותי בשיקולי ענישה נוספים, השני - ההרשעה תפגע פגיעה חמורה בשיקומו של הנאשם. על הנאשם הנטל להצביע על פגיעה קשה וקונקרטיה בסיכויי שיקומו ועליו לבסס פגיעה זו בראיות (רע"פ 5018/18 בוזגלו נ' מדינת ישראל (21.10.18, סעיף 9); רע"פ 1535/20 דוקורקר נ' מדינת ישראל פס' 7 (15.03.2020)).

31. ומן הכלל אל הפרט. הנאשם עובד מזה שנים רבות כעורך דין וניהל משרד מצליח. אדם אינטליגנטי ובעל יכולות גבוהות, ידע עשיר וניסיון מקצועי, במודעות מלאה למעשיו, הוא ניצל לרעה את סמכותו ואת האמון שנתנו בו לקוחותיו בשני מקרים שונים בהפרש של חודשים רבים אחד מהשני ומעל בכספיהם.

32. המקרה הראשון התרחש בשנת 2012, אז התחייב הנאשם בפני המתלוננת להגיש בשם בנה תביעה משפטית. לצורך כך ביקש הלה מן המתלוננת להעביר כספים שנועדו לתשלום אגרות וטיפול במסמכים, ישירות לחשבונו הפרטי בבנק והוא עשה שימוש בכספים אלו לצרכיו האישיים. לאחר מכן שלח הנאשם למתלוננת כתב תביעה לאישורה שנועד לשכנעה כי העניין המשפטי אשר לשמו שכרה את שירותיו נמצא בטיפול. לאחר מכן ובשתי הזדמנויות שונות הוא הציג מצג שווא לפיו טיפל בעניין המשפטי, באמצעות הצגת מסמך שנחזה להיות קבלה בגין תשלום אגרה מבית המשפט המחוזי בתל אביב וכן מסמך הנחזה להיות אישור פתיחת תיק. פעם אחת הציג הנאשם בפני המתלוננת את שני המסמכים המזויפים. בפעם השנייה וביום 6.4.2014 הציג בפני בעלה של המתלוננת "רק" את הקבלה המזויפת ומסר כי יישלח חשבונית על יתר הסכום.

33. לאחר כשנתיים ימים בהם הנאשם הולך את המתלוננת באף, ונתן לה להאמין כי העניין המשפטי מטופל ונמצא בידיים נאמנות ומקצועיות, ומשהתעורר חשדה, היא ערכה בירורים אל מול בית המשפט המחוזי גילתה לתדהמתה כי עורך הדין שחב לה חובת נאמנות ומסירות, הונה אותה וגרף לכיסו סך 75,000 ₪. דומה כי אין צורך לומר כי הפגיעה אינה רק פגיעה ממונית אלא פגיעה קשה בבסיס יחסי האמון השוררים בין עורך הדין ללקוחותיו.

34. לאחר שהמתלוננת פנתה לעו"ד קרן ושיתפה אותה בחשד שהתעורר בליבה, מצא הנאשם להשיב למתלוננת את סכום הכסף ששילמה. עם זאת, הוחזר למתלוננת רק חלק מהסכום, דהיינו 40,000 ₪. זאת מכיוון שהנאשם מסר בידה של המתלוננת שתי המחאות שלא כובדו. לא קשה לדמיין את עוגמת הנפש לבטח חשה המתלוננת כאשר סברה כי פרשיית הונאה זו מאחוריה וכאשר ההמחאות לא כובדו גילתה שנפלה קורבן למעשיו של הנאשם בפעם השנייה.

35. הנאשם ובהיותו עורך דין וותיק ומנוסה היה מודע היטב לפסול במעשיו הייתה לו ההזדמנות להימנע ממעשיו, וגם לאחר שנחשד ברמייה והונאה במקרה הראשון, ובהיותו מודע לאפשרות כי תפתח חקירה משטרתית בעניין ובהיותו מודע לכך שעלול לעמוד לדין בגין מעשים אלו, כמו גם לאפשרות כי רישיון עריכת הדין שלו עלול להיפגע, הוא שב וביצע מעשי הונאה ומרמה נוספים.

36. המקרה השני התרחש בשנת 2015 כאשר המתלונן שכר את שירותיו המקצועיים של הנאשם לצורך סגירת תיקי הוצאה לפועל, הנאשם קיבל מהמתלונן ₪ 1,800 שנועדו לתשלום אגרה. בהמשך קיבל המתלונן מכתב התראה לפני עיקול על משכורתו ועל משכורותיהם של אביו ואחיו ששימשו כערבים. המתלונן שכר את שירותיו של הנאשם לצורך טיפול משפטי גם בעניינם של אחיו ואביו ושילם בעבור הטיפול המשפטי סך 30,000 ₪. הנאשם הוליך את המתלונן שולל ובישר לו על הקפאת הליכי ההוצאה לפועל במסגרתם הוטלו העיקולים. הנאשם הציג בפני המתלונן בכזב טופס המעיד כי הכספים הופקדו בחשבון הבנק בהליך העיקול וכן הציג בקשה לביטול ההליכים וסגירת התיק, בקשה אשר נחזית להיות חתומה על ידי קולגה- עורך דין אחר.

37. לאחר שאחיו של המתלונן המשיך לקבל הודעות על עיקול משכורתו נעשתה פנייה למשרד עורכי הדין המייצג את הבנק והובהר כי ההליכים המשפטיים עומדים על כנם. אין צורך לדמיין את עוגמת הנפש שנגרמה למתלונן כאשר הבין שמי שאמור היה להגן על האינטרסים הכספיים שלו לא רק הונה אותו ונטל את מיטב כספו אלא הכניס אותו לתסבוכת נוספת.

38. הנאשם אמנם השיב למתלונן את סכום הכסף שגזל ממנו בתוספת פיצוי בסך 10,000 ₪, אך זאת עשה רק משום שנדרש לתת דין וחשבון למעשי ההונאה והרמייה.

39. עוד בעניין השבת הגזל. הנאשם כאמור השיב לקורבנות העבירה את הכספים אותם שלשל לכיסו תוך מעילה באמונם, אך הוא לא עשה מרצונו הטוב והחופשי והוא גם לא עשה זאת לאחר שהבין את חומרת מעשיו והפנים את הפסול באלה, אלא שהוא עשה זאת לאחר שנתפס בקלקלתו על ידי קורבנות העבירה והם תבעו ממנו את כספם בחזרה. קשה לומר כי יש בכך למתן בהרבה את חומרת המעשים.

40. הנאשם נקט בדפוס פעולה של הצגת מצג שווא ורמייה, מעשיו של הנאשם לא נבעו מדחף רגעי, אלא עסקין במעשים נפרדים מתוכננים בקפידה ושיטתיים. הנאשם כאמור עשה זאת תוך שימוש במסמכים מזויפים שקיבל מאחר ולבקשתו. טפסים הנחזים להיות קבלה בגין תשלום אגרה בבית המשפט המחוזי, טפסים שהוחלפו בין עורכי דין והוגשו ללשכת ההוצאה לפועל ובהם גם טופס ובו חתימתו המזויפת של קולגה - עורך דין המייצג את הבנק בהליכי ההוצאה לפועל. השימוש במסמכים אלו הוא מעשה חמור כאשר הוא נעשה על ידי כל אדם והוא חמור שבעתיים כאשר הוא נעשה על ידי עורך דין אשר נאמנות ויושרה אמורים להיות נר לרגליו.

41. הנאשם כאמור מעל באמונם של לקוחות אשר שכרו את שירותיו כעורך דין והוא גרם לאותם לקוחות תמימים נזקים ממוניים. אולם לא רק את שמו הטוב הכתים הנאשם ואת שמה של עו"ד קרן אשר עבדה במשרדו, אלא שהוא הכתים את שמו הטוב של ציבור שלם של עורכי דין העושה מלאכתו נאמנה. הואיל ונשמת אפו של מקצוע עריכת הדין הוא האמון שהציבור נותן, ההתנהגות זו בה חטא הנאשם, עלולה לערער אמון זה מן היסוד. זאת ועוד, הנאשם לא כשל באופן חד פעמי וחריג, אלא מדובר על סדרה של מעשים בעלי דפוס פעולה דומה אשר בוצעו כחלק מתפקידו כעורך דין והוא פגע באמונם של רבים.

42. הנאשם הסביר את ביצוע העבירות בשבר חיו הנורמטיביים לאחר שנקלע לסכסוך עם גורמים עבריינים לנוכח חוזה הלוואה אותם ערך כחלק מתפקידו כעורך דין. הלווה לא עמד בתנאי התשלומים כנדרש והאחר דרש מהנאשם לשלם את יתרת החוב. הנאשם חווה איומים קשים כלפיו וכלפי משפחתו ולנוכח סירובו לשלם נורה ברגלו. בהמשך היורה נידון לעונש מאסר אבל מסכת האיומים לא פסקה, גם לא לאחר שחרורו של היורה ממאסר תוך שיבוש ופגיעה ביכולתו לנהל אורח חיים תקין. הנאשם הסתייע בגורמי אכיפת החוק ולמרבה המזל, בשנת 2013 מסיבה שאינה ברורה האיומים פסקו (נ/2 - נ/3). הנאשם הוסיף והסביר כי במהלך תקופה זו התקשה לעבוד בצורה רציפה ונקלע לחובות כלכליים, חש בושה מפני משפחתו והסתבך עם חובות בשוק האפור. הדבר השפיע על מערכת היחסים עם אשתו והם החלו בטיפול זוגי. איני מקלה ראש בקשיים אלו, איש לא היה רוצה להיכנס בנעליו של הנאשם ולצעוד בדרך בה אולץ ללכת, כאשר גורמים עבריינים מאיימים על חיו ועל חיי משפחתו ואף מוציאים אותם מהכוח אל הפועל. עם זאת, משברים אישיים חמורים ככל שהיו אינם יכולים להצדיק בשום פנים או אופן ביצוע של עבירות ממין זה, או בכלל. אבל מעבר לכך וזה העיקר, התרשמתי כשם שהתרשם שירות המבחן כי הניסיון להשליך את ביצוע העבירות על קשיים חיצוניים אלו נועד לכסות על העובדה כי בבסיס ביצוע של העבירות עומדים דפוסים עמוקים יותר של מרמה, טשטוש והסתרה, כפי שגם נראה להלן.

43. הנאשם אמנם נעדר עבר פלילי, אך כאשר מדובר בעבירות גניבה על ידי מורשה המבוצעות על ידי עורך דין, יש לך משמעות מצומצמת למדי, אם בכלל. המאשימה לא מצאה לנכון להגיש לעיון בית המשפט את הגיליון המשמעותי של הנאשם על אף שהיה מן הראוי לעשות כן. על עברו המשמעותי של הנאשם הכולל 5 הרשעות קודמות מתאריכים 4.7.2013, 13.12.2013, 6.8.2014, 27.4.2021, 25.2.2021, למדתי מהחלטת בית המשפט המשמעותי של לשכת עורכי הדין בבד"מ 54/21 - שהוגשה מטעם ההגנה (אגב, מהתסקיר עולה כי הוגש ערעור על החלטת בית הדין המשמעותי אך זה לא הוצג לעיון בית המשפט).

44. הנאשם הודה בהזדמנות הראשונה, לקח אחריות על מעשיו, חסך זמן שיפוטי יקר וחסך את עדויות המתלוננים. הפקדת סכום הפיצוי עובר להגשת כתב האישום יש בה להכיר בפגיעה במתלוננת ורצון להשיב את המצב לקדמותו. עם זאת, בפני שירות המבחן הנאשם לקח אחריות חלקית למעשיו. כך מסר כי לא היה בכוונתו לקחת את כספי המתלוננת לשימושו אלא בפועל הפקיד את הכספים לחשבוננו שעוקל אך לא היה בידו להוציא הכספים. ובהמשך השתמש במסמכים מזויפים על מנת לאפשר ארכה להשגת הכספים שלקח. באשר לאישום השני הכחיש שימוש במסמכים מזויפים (ראה תסקיר ראשון). גם כיום ובחלוף שנים רבות מיום ביצוע של העבירות ולאחר שילובו של הנאשם בקבוצה טיפולית לעוברי חוק מתחום המרמה, הנאשם מתקשה לקחת אחריות על נטילת הכספים במרמה באישום השני וציין כי אינו זוכר שזיף מסמך (ראה תסקיר רביעי).

45. הנאשם מצוי בקשר עם שירות המבחן מזה כ-9 חודשים ומשתף פעולה. ואולם לנוכח נתוניו ודפוסיו האישיותיים התקשה שירות המבחן להעריך את מסוגלותו להיעזר בטיפול בשירותם. שירות המבחן התרשם מקושי בשיח רגשי וניכר היה כי נאשם פועל ממקום שכלתני, עסוק בגורמים החיצוניים שהובילו אותו לביצוע העבירות ומתקשה לראות את חלקיו הבעייתיים (ראה תסקיר ראשון). בהמשך חלה התקדמות מסוימת ביכולתו להיעזר בטיפול ושירות המבחן התרשם כי נדרשת דרך טיפולית ארוכה לצורך התבוננות על דפוסים המרמה באופן כן ופתוח (ראה תסקיר שלישי). כיום מדווח שירות המבחן כי חל שינוי ביכולתו להכיר בבחירותיו ולהתייחס לעובדה כי פעל מתוך תכנון מראש וכיום ישנה הבנה רבה יותר של חומרת המעשים והפגיעה בלקוחות (ראה תסקיר רביעי).

46. בקשת הנאשם להמשיך וליטול חלק בהליך טיפולי ראוי להערכה, אך מתקבל הרושם כי הבקשה נובעת

בעיקר מחשש בדבר תוצאות ההליך המשפטי. גם בחלוף שנים רבות ממועד ביצוע העבירה ולמרות פרק הזמן הארוך בו נמצא הנאשם בקשר עם גורמי הטיפול ניכר כי קיים קושי בהעמקה והבנה של הדפוסים המרמתיים, ולראייה הכחשת השימוש במסמך מזויף גם בעת הזו. אדרבה, שירות המבחן סבור כי על הנאשם להמשיך ולבחון את בחירותיו ולקדם ראייה ביקורתית יותר של הדפוסים העומדים ברקע לביצוען של העבירות.

47. גם בנקודה זו, להיותו של הנאשם עורך דין במקצועו משמעות רבה. ניקיון כפיים, הגינות ויושרה הם בחזקת כישורים הכרחיים למי שבחר לעסוק במקצוע עריכת הדין. העובדה כי רק אחרי שנים רבות ולאחר השתלבות בטיפול ישנה רק "הבנה טובה יותר" מלמדת על כך שדפוסי המרמה נטועים חזק בשורשים. התסקיר אינו חד משמעי והוא לא מלמד על שיקום יוצא דופן ובניגוד לתיקים אחרים מסוג, חסרה בו הערכת רמת הסיכון להישנות עבירות מרמה בעתיד.

48. מכל מקום, הערכה זו מסורה לבית המשפט ותסקירי שירות המבחן מהווים כלי עזר. בחינת גורמי הסיכון והסיכוי, חומרת העבירות ומאפייניהן, תוצאותיהם, הרקע לביצוען, חלוף הזמן ממועד ביצוען, לקיחת האחריות החלקית, דפוסי אישיותו של הנאשם, השלב בו מצוי ההליך הטיפולי, מודעתו החלקית של הנאשם למצבו, הצורך בבחינה ביקורתית יותר של מניעיו, דפוסי הסתרה וטשטוש מפני הסביבה (כפי שגם עולה מטיעוני בא כוחו אשר החל לייצגו בשלב מאוד מאוחר של ההליך), מלמדים כי קיים סיכון שהנאשם ישוב לדפוסי הונאה ומרמה.

49. מהתסקיר האחרון ניכר כי השיקול המרכזי שעמד לנגד עיני שירות המבחן הוא החשש מפני נסיגה במצבו הנפשי של הנאשם ככל שתפקודו התעסוקתי ייפגע, בעוד שחומרת העבירות נדחקו לקרן פינה. נכון כי מדובר בשיקול חשוב מאוד, אך הוא אינו מכריע או בלעדי ולבטח אין יתר שיקולי הענישה ובהם גמול והרתעה נסוגים מפניהם. למותר לציין כי השיקולים לאורם פועל שירות המבחן במלאכת גיבוש המלצותיו, אינם בהכרח חופפים באופן מלא למגוון השיקולים שבית המשפט נדרש לאזן ביניהם בגזירת העונש. המלצת שירות המבחן כשמה כן היא - המלצה ואין באמור בה לכבול את ידי בית המשפט (ראו: רע"פ 1756/16 ימיני נ' מדינת ישראל, [פורסם בנבו] פסקה 11 (16.3.2016); רע"פ 10904/04 מיארה נ' מדינת ישראל, פסקה 6 (9.12.2004); רע"פ 6908/04 איבגי נ' מדינת ישראל (27.7.2004); ע"פ 2048/18 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 13 (14.11.2018); ע"פ 4472/16 עווד נ' מדינת ישראל, פסקה 7 (15.06.2016); ע"פ 2015/13 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 10 (5.8.2013)).

50. הנאשם נותן היום את הדין ובחלוף שנים רבות בגין עבירות שהחל לבצע בשנת 2014 וביצע בשנת 2015. שאלת המשקל המדויק שיש לתת לחלוף הזמן תוכרע בהתאם למכלול שיקולים, חומרתן של העבירות, טיבן ואופיין, האם השיהיו רובץ לפתחם של רשויות אכיפת החוק כמו גם תרומתו של הנאשם להימשכות ההליך. נחלק את פרקי הזמן לשלוש תקופות. הראשונה, פרק הזמן שחלף מאז ביצוע העבירה ועד להגשת התלונה - תקופה זו אינה נזקפת לחובתו של מי מהצדדים (באישום הראשון הוגשה ביום 6.4.2014 ובשני ביום 23.3.2016). השנייה, משך זמן החקירה ועד להעמדה לדין- הימשכותם של אלו נבעה בעיקר משום זהותו של הנאשם כעורך דין וההקפדה על אישורים מתאימים, הליכי השימוע שהתארכו בהתאם לבקשות הנאשם והצורך להעביר את מקום השיפוט בשל מניעות. התקופה השלישית, פרק הזמן שחלף ממועד הגשת כתב האישום, דהיינו מיום 8.1.2020 ועד למועד גזר הדין. הימשכות ההליך בבית המשפט רובץ רובו לפתחו של הנאשם, שכן ישיבות ההקראה נדחות ולבקשתו למרות שהסדר הטיעון נרקם עוד בהליך השימוע. לאחר הכרעת הדין נדחתה ישיבת הטיעונים לעונש בכדי לאפשר לנאשם להשתלב בהליך טיפולי ולבקשתו. מעיון בנ/1 - נוצר הרושם כי הנאשם סבר כי יוכל להשיג יתרון מסוים מניהול שני ההליכים במקביל. זאת ועוד נראה כי הנאשם יצא נשכר מפתחת ההליך בבית הדין המשמעת באיחור שכן הוא המשיך לעסוק במקצוע ללא הפרעה וללא הגבלה שהיא חודשים רבים.

50. מכל מקום, באיזון בין האינטרס הציבורי שבניהול הליך ראוי ויעיל לבין האינטרסים האחרים שעומדים בבסיס ההליך הפלילי, מצאתי כי פרק הזמן שחלף מאז ביצוע העבירות ועד לסיום ההליך הפלילי מהווה שיקול המצדיק הקלה בעונש, אך הוא אינו יכול להיות דומיננטי עד כדי להביא לביטולה של ההרשעה.

51. זאת ועוד, מדיניות הענישה הנהוגה במקרים של גניבה בידי מורשה על ידי עורך דין, ככלל היא מחמירה וכוללת רכיב של מאסר מאחורי סורג ובריח, להבדיל ממאסר לתקופה שניתן לרצותה בדרך של עבודות שירות. זאת מכיוון שנדרשת קביעה ערכית נורמטיבית שתיתן ביטוי לחומרה היתרה במעשים המבוצעים על ידי עורך דין תוך מעילה באמון (ראו: רע"פ 6142/20 גילה נפתלין נ' מדינת ישראל (21.9.2020); רע"פ 9059/18 סמיר והבי נ' מדינת ישראל (27.12.2018); רע"פ 5577-18 אריה בן ארוי נ' מדינת ישראל (30.7.2018); רע"פ 4315/18 יניב שדה נ' מדינת ישראל (12.6.2018); רע"פ 2963-16 מיכאל סטרנס נ' מדינת ישראל (11.4.2016); רע"פ 5933/15 יפה חן נ' מדינת ישראל (8.9.2015)). לצד זאת אפשר למצוא מקרים בהם נגזרו על נאשמים עורכי דין שגבנו את כספי לקוחותיהם עונשי מאסר קצרים ולריצוי בדרך של עבודות שירות אך הדבר נעשה כאשר מדובר במקרה יחיד או שסכומי העבירה מאוד נמוכים, שלא כבענייננו.

52. בהינתן המקובץ, ואלמלא הסדר הטיעון אליו הגיעו הצדדים אשר חורג בהרבה ממדיניות הענישה הנהוגה אזי היה מקום לקבוע מתחם עונש הולם נפרד לכל אחד מהמקרים והעונש הצפוי לנאשם היה חמור ובהרבה. וזאת כאמור לנוכח הפגיעה הקשה בערכים המוגנים, בזכות הקניין, ביחסי האמון בין עורך דין ללקוחותיו וגם באמון שנתנה לשכת עורכי הדין בנאשם כאשר צירפה אותו לשורותיה.

53. ההסדר איפוא שהושג בין הצדדים הוא מקל מאוד על הנאשם, חזקה על המאשימה האמונה על האינטרס הציבורי כי שקלה היטב את מלוא השיקולים הצריכים לעניין. ולא בלי התלבטות, מצאתי לכבד את ההסדר הטיעון אליו הגיעו הצדדים. עם זאת, ברי כי העונש שיוטל צריך לבטא גמול ראוי לעורך דין שסרח ובעצם הרשעתו בדין יהא לשמור ולו על יחס מינימלי אל מול חומרת מעשיו, בנסיבותיהם ומידת אשמתו.

54. בבחינת למעלה מן הצורך, הפסיקה בנוגע לשאלת ההרשעה רבה ומגוונת וכפי שאפשר ללמוד מפסקי הדין הרבים שהציגה ההגנה, ישנם מקרים בהם בתי המשפט נמנעו מהרשעתם של נאשמים, עורכי דין במקצועם או בעלי מקצועות חופשיים אחרים, שהועמדו לדין בגין עבירות, סמים, סחיטה באיומים, מיסים ועבירות על פי חוק ניירות ערך, רישום כוזב במסמכי תאגיד, שימוש במידע פנים וכיוצב'. ואולם, כידוע, הענישה היא לעולם אינדיבידואלית וכל מקרה נבחן לגופו תוך עריכת האיזונים המתאימים. לא מצאתי כי אפשר להקיש מפסקי דין אלו לעניינו של הנאשם, אשר כאמור הורשע בשני מקרים של גניבה בידי מורשה ושימוש במסמכים מזויפים ובנסיבות מחמירות תוך פגיעה קשה בערכים המוגנים, ואין בהם לשנות ממסקנתי לפיה ההרשעה תעמוד על כנה.

אני ערה היטב לפגיעה הקשה הצפויה לנאשם מעצם ההרשעה וכן לנסיבות האישיות ואולם בנסיבות העניין סבורני כי יש לתת בכורה לאינטרס הציבורי ובהם שיקולי גמול והרתעה.

אומר בשנית, עצם ההרשעה יהא בה כדי לבטא ולו יחס מינימאלי לחומרת מעשיו של הנאשם.

אחר כל אלו ההרשעה תעמוד על כנה ואני גוזרת על הנאשם את העונשים הבאים:

א. 6 חודשי מאסר אותם לא ירצה הנאשם אלא אם יעבור בתוך שלוש שנים עבירות מרמה והונאה.

- ב. הנאשם יבצע 300 שעות שירות לתועלת הציבור. שירות המבחן יגיש תוכנית של"צ לאישור בית המשפט וזאת תוך חודש ימים. על הנאשם להשלים את ביצוע השל"צ בתוך שנה מיום אישור התוכנית. הוסבר לנאשם כי אם לא יעשה כן, עשוי בית המשפט לגזור את דינו מחדש.
- ג. פיצויים בסך ₪ 35,000 אשר נמצאים בנאמנות והועברו לידי המתלוננת באישום הראשון. אין צורך בהפקדה נוספת.

במהלך הקראת גזר הדין שיתפתי את הנאשם ובא כוחו כי אינני מחייבת אותו לעמוד בצו מבחן והדבר תלוי ברצונו החופשי, תחילה מסר בא כוחו, וחזקה שעשה כן מתוך הבנה מלאה של המשמעות הנלווית לכך, כי אין צורך בהעמדתו של הנאשם בצו מבחן. ולאחר מכן ביקש כי בית המשפט יטיל צו מבחן וזאת לבקשת הנאשם. בנסיבות העניין, אין בכוונתי להטיל צו מבחן, ככל שהנאשם מבקש להמשיך בהליכים טיפוליים כאלה ואחרים הרי שהוא יוכל לעשות זאת באופן פרטי זאת משום שנוצר הרושם כי עצם הבקשה המאוחרת כי יוטל עליו צו מבחן יש בה כדי ללמד על כך כי בקשה זו נאמרה מהפה אל החוץ.

טיפול במוצגים בכפוף לכל דין.

זכות ערעור תוך 45 ימים מהיום.

המזכירות תעביר עותק מגזר הדין לשירות המבחן.

ניתן היום, כ"ז סיוון תשפ"ב, 26 יוני 2022, במעדר הצדדים.